

Recenzja

Zleceniodawca recenzji

Akademia Muzyczna w Krakowie, Wydział Instrumentalny, pismo z dnia 8 listopada 2024r. Zlecenie podjęte na podstawie powołania mnie przez Radę do Spraw Dyscypliny - Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie uchwałą nr 63/2024 z dnia 30 września 2024r. na recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr. Miłoszowi Mączyńskiemu.

Podstawowe dane o habilitancie

Miłosz Mączyński jest pracownikiem naukowo - dydaktycznym na Wydziale Instrumentalnym w Katedrze Gitary i Harfy Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie. Prowadzi od 2019 r. klasę gitary.

Dyplom ukończenia studiów magisterskich z wyróżnieniem otrzymał w 2010 r. w Akademii Muzycznej w Krakowie. Następnie podjął studia III stopnia na tej samej uczelni. W 2014 roku na podstawie przedstawionej rozprawy doktorskiej *Oblicza dialogu muzycznego w literaturze gitarowej XX wieku* otrzymał stopień doktora sztuki.

Prowadzi działalność koncertową solową w licznych konfiguracjach kameralnych (z wokalistką, akordeonistą, wiolonczelistą, w duecie z gitarzystą oraz w kwartecie gitarowym). Ostatniej wymienionej formacji, zdaje się poświęca najwięcej swej aktywności artystycznej.

Brał udział w koncertach z orkiestrami symfonicznymi i kameralnymi (m.in Filharmonia Krakowska, Filharmonia Świętokrzyska, Podkarpacka, Sudecka i Bałtycka).

Do swych najbardziej znaczących sukcesów zalicza udział w znaczących festiwalach muzycznych (m.in w *Salento Guitar Festival* w Otranto we Włoszech, w *Nürnberger Gitarrennacht* w Norymberdze, *KlangManufaktur* w Hof w Niemczech, Festiwal *Kultúrne leto* w Modrej na Słowacji.) w konferencjach naukowych (w Akademii Muzycznej w Krakowie, Gdańsku, na Uniwersytecie im J. Długosza) i cyklicznych zdarzeniach artystycznych znaczącej rangi (jak *Incontri Internazionali di Chitarra* we Włoszech).

Ocena autoreferatu

Autor 24 stronicowego autoreferatu dzieli swą wypowiedź na części:

Edukacja

Droga zawodowa

Opis dzieła

Działalność artystyczna

Działalność naukowa

Działalność dydaktyczna

Działalność organizacyjna

Działalność popularyzatorska

W części opisującej edukację Miłosz Mączyński zaczyna od pierwszych kroków stawianych na ścieżce muzycznej czyli od szkoły muzycznej I stopnia, co wywołało u mnie reakcję zniecierpliwienia, bo wiadome jest, że autoreferat kandydata dotyczy okresu od otrzymania stopnia doktora. Myliłam się jednak bardzo. Po przeczytaniu wypowiedzi do ostatniej strony, zrozumiałam jak dla autora jest ważny każdy etap życia i jaki ma wpływ na jego sylwetkę artystyczną. Okiem badacza, jednocześnie wrażliwego artysty i szlachetnego człowieka z ogromnym szacunkiem i prawie czułością wspomina swych nauczycieli, ich relacje i pracę. Wymienia Tadeusza Pokornego, Bogusławę Oberbek, Michała Nagy`a, Janusza Sochackiego. Nie jest to jednak tylko sentymentalne wspomnienie. Mączyński potrafi z naukową dokładnością wypunktować i docenić czego od każdego nauczyciela czy mistrza się nauczył. Ewidentne ślady tych związków znajdujemy w części dotyczącej jego działalność pedagogicznej, gdzie wymienia główne założenia swej metody nauczania. Można w nich znaleźć również te metody, które stosowali jego nauczyciele, te najbardziej wartościowe, odkrywcze i skuteczne w jego edukacji. Na najwyższą ocenę zasługują te akapity, znajdujące się w opisie dzieła, w których autor wyjaśnia powody i źródła swych decyzji interpretacyjnych w utworach zawartych na płycie „Elegiaque”. Udowadnia, że wiedza i świadomość z jaką przystępuje do pracy nad utworami jest dla niego bardzo ważna. Z naukową rzetelnością uzasadnia zastosowanie środków wykonawczych, wyboru edycji, czy wprowadzenie drobnych zmian w tekście. Język jakim się posługuje jest czytelny, celny i rzeczowy, równocześnie oddający szlachetność i pasję autora. Miłosz Mączyński wykazał się dogłębną wiedzą z historii muzyki, tradycji wykonawczych muzyki z przeszłości. Przeprowadził analizę tekstu muzycznego, odnalazł związki słowa z dźwiękiem, odniósł się do tradycji wykonawczej późnego renesansu i epoki romantyzmu i z niezwykłą sugestywnością zawarł ją w swych interpretacjach. Habilitant przedstawił siebie (i potwierdził to w dołączonej, starannie przygotowanej dokumentacji) jako aktywnego i skutecznego w działaniu organizatora, popularyzatora inspirującego tworzących kompozytorów i nauczyciela.

Ocena wskazanego przez habilitanta osiągnięcia artystycznego

Pan dr Miłosz Mączyński wskazał w przedłożonym wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego oraz w dokumentacji następujące osiągnięcie artystyczne, stanowiące podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

Tytuł osiągnięcia: "Elegiaque"

Wskazane osiągnięcie składa się z płyty CD nagranej w Sali Koncertowej Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. prof. Józefa Świdra w Jastrzębiu-Zdroju 30 września i 1 października 2023 roku, a jego realizatorką była dr hab. Katarzyna Rakowiecka-Rojsza, prof. UMFC w Warszawie.

Płyta ukazała się nakładem wydawnictwa DUX w maju 2024 roku.

Zawiera następujący program:

John Dowland - Lachrimae Pavan P 15

Forlorn Hope Fancy P 2

Farewell on "In Nomine" P 4

Fernando Sor - Fantasie Elegiaque a la mort de Madame Beslay op. 59

Franz Schubert - Der Tod und das Madchen D. 531

ze zbioru "Schwanengesang" D.957

Liebesbotschaft

Standchen

Aufenthalt

Lob der Tranen D.711

Utwory wykonuje na kopii francuskiej gitary romantycznej René François Lacôte'a.

Tytuł i program płyty wyraźnie określa charakter i nastrój muzyki. Artysta przepięknie skomponował dramaturgię elegijnej opowieści. Zaczyna muzyką Johna Dowlanda, która z delikatnością i wprowadza nas w tę kilkuwątkową smutną historię.

Sposób w jaki Miłosz Mączyński wykorzystuje czas w muzyce, zasługuje na najwyższą ocenę. Każde uczucie, które oddaje czy to smutek, rozpacz, zamyślenie, wzburzenie, czy miłość ma swoją właściwą dramaturgię, którą podkreśla właśnie czas. Do tego dynamika, którą artysta wykorzystuje wręcz z organiczną zgodą ze śpiewaną frazą. Piszę "ze śpiewaną frazą" celowo, aby podkreślić jak "wokalnie" prowadzi kantylenę pieśni.

Wydaje się, że treść nagranej płyty praktycznie nie zawierającej elementów wirtuozowskich wychwalających biegłość i zręczność wykonawcy może nużyć swą monotonią nastroju.

Nic bardziej mylnego! Artysta tak wciąga prawdziwością swej opowieści, że jego muzyka ani przez chwilę nie nudzi. W dzisiejszym świecie, przeciążonym tempem akcji, szybkością zmieniających się obrazów i zgiełkiem informacyjnym, taka umiejętność jest bezcenna.

Jak wynika z autoreferatu, autor z pełną wiedzą o utworze, kompozytorze i epoce, w której tworzył, przystąpił do pracy nad interpretacją dzieła. Stworzył w ten sposób wciągającą, wzruszającą opowieść. Szczerą i przejmującą.

Artysta w sposób mistrzowski odczytuje treść muzyki i w sposób mistrzowski ją przedstawia. Utwory Johna Dowlanda *Lachrimae Pavan, Forlorn Hope Fancy i Farewell on "In Nomine"* stanowią swoisty tryptyk smutku. Mączyński decyduje się na pewną swobodę w traktowaniu fragmentów o charakterze kadencyjnym, czy improwizacyjnym. Ze smakiem wplata apoggiatury i portamenta, wyostrza dramat wprowadzając rytm punktowany. Wszystko to uzasadnia wiedzą na temat muzyki późnego renesansu, tradycji wykonawczej tamtych czasów. To co jest dla mnie absolutnie fenomenalne to to, że słuchając muzyki bez znajomości wyjaśnień artysty i komentarzy od pierwszych dźwięków mam jasność przekazu. Naturalnie biegnący czas, ekspresja jakby w sposób organiczny wypływająca z treści. Żadnej sztuczności, teatralności i eksponowania siebie.

W drugiej części nagrania, poświęconej muzyce romantycznej, artysta przedstawia fantazję Fernando Sora, i transkrypcję kilku pieśni Schuberta.

Autor podkreśla wartość współpracy ze śpiewaczką i wpływ tego doświadczenia na zrozumienie oddechu, wokalne kulminacji, wibrata. Jest to znakomicie słyszalne szczególnie w pieśniach Franza Schuberta.

Fantazja Elegiaque op.59 Fernando Sora to jedno z ostatnich dzieła kompozytora dedykowane zmarłej uczennicy – Madame Beslay.

Mączyński wyreżyserował ten dwuczęściowy poemat z mistrzostwem. Artysta bezbłędnie odczytuje treść tej na wskroś przeszytej bólem i pełnej znaczeń muzyki.

Odnajduje znaki, sugestywnie wykorzystuje ekspresję figur retorycznych, które nadają muzyce siłę wyrazu. Umiejętnie operuje czasem, doskonale budując dramaturgię utworu. Bez słów potrafi oddać pełną treść opowieści. Przeprowadza nas przez wiele odcieni ludzkiego bólu po stracie ukochanej osoby.

Miłosz Mączyński łączy doskonale pracę badacza, naukowca z pasją i wrażliwością artysty. Posiada doskonały warsztat wykonawczy, pozwalający mu na mądre, piękne i wzruszające tworzenie wciągającej słuchacza muzycznej historii.

Konkluzja

Wskazane przez dr. Miłosza Mączyńskiego osiągnięcie w postaci płyty nagranej przez niego dla wytwórni DUX "*Elegiaque*" stanowi wartościowe, interesujące i zachwycające artystycznie dzieło.

Jak wykazałam w ocenie płyty artysta włożył dogłębną pracę w badaniu źródeł, i znaczeń w tekście muzycznym. Wykorzystał swą wiedzę i znakomite umiejętności wykonawcze w stworzeniu wartościowego dzieła.

W konsekwencji uznaję, iż wartość muzyczna i kształt artystyczny wskazanego osiągnięcia habilitanta są godne najwyższego uznania i stanowią wkład w rozwój reprezentowanej przez kandydata dziedziny artystycznej.

Niniejszym stwierdzam, że Pan dr Miłosz Mączyński potwierdził umiejętność prowadzenia pracy artystycznej, dysponuje ogromną wiedzą, służącą do realizacji projektów twórczych. Kandydat spełnił wymagania art. 219 ustawy z dn. 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.).

Osiągnięcie artystyczne oraz dorobek Pana dr. Miłosza Mączyńskiego przyjmuję i oceniam pozytywnie.

